

Colson Whitehead, escriptor i professor universitari, va néixer el 1969 i ha crescut a Manhattan. Autor de diverses obres de ficció i assaig, va revolucionar l'escena literària estatunidenca amb *El ferrocarril subterrani* (Periscopi, 2017), una obra amb la qual va obtenir els prestigiosos National Book Award 2016 i el Premi Pulitzer d'obres de ficció 2017. Això el va catapultar directament a l'exclusiva llista dels autors que han guanyat aquests dos premis per un mateix llibre i entre els quals hi ha noms com William Faulkner, John Updike i Annie Proulx. L'any 2020 va obtenir el seu segon Premi Pulitzer d'obres de ficció per *Els nois de la Nickel* (Periscopi, 2020), un èxit que abans d'ell només han aconseguit Booth Tarkington, William Faulkner i John Updike.

Manifest delictiu és la segona obra de l'anomenada
Trilogia de Harlem, iniciada l'any 2023
amb *El ritme de Harlem*.

Ferran Ràfols Gesa (Barcelona, 1975) és traductor de l'anglès i del francès. Després d'estudis diversos sense relació amb la literatura va publicar un llibre de poemes i va descobrir tardanament la vocació traductora. Durant uns anys va compaginar la feina de traductor amb la de professor de matemàtiques, i des del 2008 s'hi dedica exclusivament. Ha traslladat al català autors com ara David Foster Wallace, Vladimir Nabokov, Thomas Pynchon, Siri Hustvedt, Toni Morrison, Joseph Conrad, F. Scott Fitzgerald, Patricia Highsmith, Susanna Clarke, Amélie Nothomb i Emmanuel Carrère.

The New York Times – «Whitehead doblega el llenguatge. Fa sinuosos els sons d'una ciutat i dels seus habitants empenyent-los contra els límits. Pot ser corrosivament divertit.»

Los Angeles Times – «És alhora enganyosament substancial i discretament divertit, un viatge intel·ligent a través dels dies i les nits de Harlem viscuts per Ray Carney, un consciencios venedor de mobles i home de família que resulta que és una mica corrupte. Whitehead sempre ha tingut un instint esmolat per al funcionament de la cultura. La Nova York de Whitehead dels anys setanta és un univers perfectament construït fins als detalls més minuciosos, des de les sirenes constants i les façanes dels locals on es venen drogues fins a una fàbrica de galetes sufocant i abandonada. Un recordatori, com si encara calgués, que la novel·la policíaca pot ser gran literatura.»

The Washington Post – «Amb aquests llibres Whitehead ha identificat deficiències en el gènere negre i ha injectat bellesa i gràcia en les seves convencions sovint massa previsibles i tòpiques. Va veure una epopeia invisible en el Harlem post Segona Guerra Mundial, un viatge de dècades a través de l'espai urbà més transcendent del segle xx per a la comunitat negra, i el va fer realitat. Són novel·les policiaques, sí; divertides i de ritme ràpid. També són els dos primers lliuraments d'una gran història èpica. Un estil novellístic en el seu millor moment. Totes dues juntes, millors i més ambiciosos que cap altra obra de Whitehead.»

The Guardian – «Un sentit de la història ben afinat. Whitehead desplega un estil eixut i dur que pot accelerar el ritme en qualsevol moment. *Manifest delictiu* continua la seqüència de factura brillant que va començar amb *El ritme de Harlem*, que descriu de manera complexa la història cultural i el drama familiar amb

l'energia irresistible d'un thriller i la lucidesa incisiva de la sàtira social.»

NPR – «L'instint de Whitehead per l'estructura és tan afinat com sempre.»

The New York Review of Books – «Un dels plaers de *Manifest delictiu* és com revela subtilment el seu propòsit a mesura que avança: és una excavació en la història social de Harlem, d'un abandonament inofensiu i no tan inofensiu, explicada amb una intel·ligència sagaç [...]. Una novel·la policíaca exigeix incloure violència, però Whitehead la tracta amb molta cura.»

Financial Times – «Whitehead sempre ha estat un prosista excel·lent, però en aquest cas la seva capacitat per donar vida a un món és magistral i sembla que ho faci sense esforç, una combinació impecable d'estil i temàtica. El segon llibre d'una trilogia pot semblar un llibre atrapat entre dues aigües, que arriba sense l'emoció del primer ni la contundència del final. *Manifest delictiu*, però, és una delícia que aporta profunditat i complexitat a personatges coneguts, sobretot a la mateixa Nova York. Pocs escriptors combinen la profunditat d'instint i capacitat de comprensió amb una prosa exquisida; Whitehead és un d'ells. Prefereixo les seves novel·les abans que les de gairebé cap altre escriptor viu.»

Colson Whitehead

Manifest delictiu

Traduït de l'anglès per Ferran Ràfols Gesa

ANTÍPODA, 87

EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *Crook manifesto*
© Colson Whitehead, 2023

Primera edició: gener del 2025

© de la traducció: Ferran Ràfols Gesa, 2025
© de les imatges de la coberta: watkung / Adobe Stock; Delphotostock / Adobe Stock; MaciejBledowski / Adobe Stock; Anton Sokolov / Adobe Stock; makovsky art / Adobe Stock; Dantok / Adobe Stock; grinny / Adobe Stock; kasto / Adobe Stock; Collective Offset / Adobe Stock; deagreez / Adobe Stock
Adaptació de la coberta de l'edició americana per Tono Cristòfol / Periscopi
© de la coberta americana: Oliver Munday / PRH
© de la fotografia de l'autor: Joan Morejón Baltà, 2023
© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2025

Publicat per Edicions del Periscopi SLU
info@periscopi.cat | Web: www.periscopi.cat
Facebook: www.facebook.com/Periscopi
X: x.com/Ed_Periscopi
Instagram: [@edicions_del_periscopi](https://www.instagram.com/edicions_del_periscopi)

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola
Maquetació: Tono Cristòfol
Correcció: Rudolf Ortega, Òscar Lozano i Núria Saurina Eudaldo
Disseny de la col·lecció i interiors: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de noranta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro.

Dipòsit legal: B 20381-2024
ISBN: 978-84-19332-84-4

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Per a en Clarke

Ringolevio

1971

«Del mal camí no se'n torna,
i el qui va tort odia el recte.»

A partir de llavors, aquella cançó ja sempre més li va recordar la mort d'en Munson. Al capdavant, van ser els Jackson 5 els qui van fer que en Ray Carney tornés a fer de les seves després de quatre anys d'anar «pel bon camí». «El bon camí»: una expressió que descrivia una filosofia i un territori, un barri amb fronteres i costums peculiars. De vegades, quan creuava Seventh Avenue per anar a la feina, en mussitava la lletra com si fos un borratxo dels que s'esforcen per no fer esses a la vorera quan tornen dels bars.

Quatre anys de feina honesta i gratificant venent mobles. En Carney equipava els noucasats per a la vida que encetaven, millorava sales d'estar quan les noves circumstàncies d'una família ho permetien i orientava els jubilats per tot el modern ventall de cadires reclinables. Era una gran responsabilitat. Tot just la setmana anterior, una clienta li havia dit que el seu pare havia mort «amb un somriure als llavis», agombolat a la Sterling Dreamer que havia comprat a Mobles Carney. L'home havia fet de lampista a la ciutat durant trenta-cinc anys, li va dir la filla. I la seva última sensació a la terra havia sigut la carícia sensual del nucli de poliuretà de la butaca. En Carney s'alegrava que se

n'hagués anat satisfet; hauria sigut una tragèdia que el seu últim pensament hagués sigut «Hauria d'haver triat pell d'imitació». Ell venia accessoris. Peces per donar personalitat als espais inerts. Tot plegat podia semblar avorrit. I ho era. Però alhora fortificava l'esperit, com els plats massa poc condimentats o els licors aigualits, que alimenten sense donar gens de plaer.

Quan va plegar no va haver-hi cap festa de jubilació. Ningú li va regalar un rellotge d'or pels seus anys de servei, però el cas és que de rellotges d'or no n'hi havien faltat mai, des que feia de perista. El dia que es va jubilar en tenia una capsa ben plena a la caixa forta, tots gravats amb noms de desconeguts, i és que feia una temporada llarga que no anava a veure el paio dels rellotges a Mott Haven. El seu comiat del món del comerç d'articles robats va consistir bàsicament a rebutjar els antics clients i dir-los que fessin córrer la veu pel seu cercle criminal: en Carney plega.

—Què vols dir que plegues?

—Que ho deixo. Aigua passada.

La porta que donava a Morningside, oberta en una paret de l'edifici per facilitar el comerç nocturn, es va convertir en un camí del tot innocent per als lliuraments de la tarda. Dues setmanes després de l'atrancament del Fortuna, en Tommy Shush va picar a aquella porta amb un maletí de cuir negre sota el braç. En Carney va donar un cop d'ull als diamants per posar-se a prova i va desitjar-li bona sort. L'endemà, en Cubby el Cuc, un dels clients blancs habituals, va aparèixer a deshora amb «un material acollonant». En Cubby estava especialitzat en segrestos de materials improbables que després trigava anys a poder col·locar: el paio literalment nedava en un mar de botadors xinesos i mitges amagades dins d'ous de plàstic. En Carney el va aviar abans que tingués temps de descriure-li el carregament absurd d'aquella setmana, no s'ho havia de prendre com una cosa personal.

De mica en mica van deixar de venir, els lladres, i la decepció no els durava gaire, perquè sempre hi havia una altra mà, un altre camí, un altre negoci esperant en una collectivitat tan vasta, complicada i delictiva com Nova York.

* * *

—Toqui'l, que no el mossegarà. És com posar la mà en un núvol del cel.

A l'altra banda de la sala d'exposicions, en Larry es treballava un client, un home pansit que feia girar i girar una boina vermella a les mans. Marcit i encorbat d'espatlles. En Carney es va recolzar a la porta del despatx i va encreuar els braços. Entre la seva clientela sempre hi havia un grapat de vells disposats a dilapidar una bona morterada en coses senzilles que fins ara sempre s'havien negat. Arribava un dia que les molles de la cadira que grinyolava ja s'havien clavat en massa culs, o potser el metge els havia suggerit algun remei per a la mala circulació i per a dolors d'origen obscur, i llavors venien. En Carney se'ls imaginava fent la llista de les coses per les quals haurien d'estar agraïts, aquells vells que vivien tots sols en pisos amb el terra inclinat i habitacions que donaven directament les unes a les altres, sense passadís, o potser en estudis mal il·luminats: conductors d'autobús que volien una butaca nova per menjar-hi la sopa mentre estudiaven els formularis de les apostes als cavalls, dependents de tintoreries ràpides que anhelaven alguna cosa per reposar els peus cansats. Els abandonats. No et discutien mai cap preu: els empenyava una mica haver de tirar d'estalvis, però s'enorgullien de poder pagar al comptat.

L'article en qüestió era una poltrona Egon del 1971, entapissada amb tweed Scotchgard. Un oceà de confort, mogut per rodetes ProSlide de llautó.

—És el cel —repetia en Larry.

En el moment d'entrar a la botiga, el client li havia donat la mà i s'havia presentat com a Charlie Foster. Ara feia ballar els capcirons dels dits sobre la tela verda i marró i reia amb el delit d'una criatura de bolquers.

En Larry va picar l'ullet a en Carney. El dia que en Rusty, el dependent de la botiga des de feia molts anys, va quedar clavat de l'esquena i es va haver de quedar tres mesos i mig al llit, en Carney va necessitar un substitut. En Larry va aparèixer el segon dia d'entrevistes i ja es va quedar.

En Larry era un cas d'estudi per la desimboltura controlada que traspuava, per aquell desplegament tranquil de pur estil. Si el saludaves quan entrava a treballar, aixecava dos dits per demanar un moment, com si estigués en plena conversa transatlàntica amb una potència estrangera, i no responia fins que s'havia posat l'armilla de ratlles, els pantalons llampants i el barret tou de pell girada o el vistós plomatge que hagués triat aquell dia. I un cop vestit de venedor, amollava finalment, amb veu vellutada, un «Com va, rei?».

Pertanyia a la tribu dels seductors negres tan versàtils i còmodes amb si mateixos que tractaven tothom de rei o reina: els vells, les mares joves, el poli rubicund que feia la ronda. El carca mitjà l'hauria descrit amb la paraula *estilós*, pel somriure deseixit i la xerrameca sincopada, i en Larry s'ho hauria pres com un compliment. Ser estilós era un trumfo, si haves de vendre. Tenia tot just vint-i-un anys, però ja havia viscut moltes vides, per més que en Carney sospités que s'havia materialitzat ja en forma adulta en una gran bota d'essència del Harlem més enrotllat cinc minuts abans que ell li posés els ulls a sobre. Cuiner en un hotel de Madison Avenue, podador ornamental en dos cementiris, xofer de la dona d'un magnat del marbre de Connecticut, també havia «gasejat gossos a la Clínica Veterinària Gotham», una activitat que en Carney suposava que

devia requerir alguna formació o títol especial, però tant li feia. I ara feia de venedor substitut a Mobles Carney, a 125th Street, «Mobles de qualitat per al barri des de fa més de 15 anys».

—No treballa mai fins tard, sempre diu que ha quedat. —A la Marie, la secretària d'en Carney, li agradava cantar una frase de la sintonia de *The Patty Duke show*. Com en Freddie, el difunt cosí d'en Carney, en Larry presumia del seu terreny de cacera, que anava des del centre fins al nord de la ciutat, i incloïa tots els meridians de plaer que quedaven entremig. Sentir de la boca d'en Larry les cròniques del Nova York nocturn i el seu bigar-rat elenc humà era com recuperar els informes matinals d'en Freddie dels bons temps. Feia posar en Carney de bon humor.

Quan en Rusty va poder tornar a caminar, en Carney va decidir quedar-se en Larry igualment. Hi havia feina per donar i per vendre, i així ell no s'hauria d'estar tantes hores a la botiga. Era com si sempre haguessin sigut tots quatre. Fins i tot quan venia a la feina tot demacrat i ressacós, en Larry no deixava mai que els clients se n'adonessin. «Els secrets, a la butxaca» era un requisit tàcit per a qui volgués treballar a Mobles Carney. La Marie de tant en tant duia ulleres de sol per amagar un ull de vellut, però no delatava mai el seu marit, en Rodney. En Carney, esclar, se les sabia totes a l'hora de dissimular el seu vessant menys honest. L'únic que era tal com raja era en Rusty, un bon jan trasplantat de Geòrgia, encara mig atordit per la ciutat després de tants anys. O això era el que en sabia en Carney. També podia ser que fos l'actor més dotat de tots i que quan plegava de la botiga es dediqués a operar cervells o a derrotar la malèvola organització SPECTRE, com en James Bond.

Va passar una altra sirena per Morningside Ave.

—I ja aguantarà? —va preguntar en Charlie Foster—. Perquè m'agrada que siguin ben robustes, les cadires. —Va donar un copet al braç esquerre de la poltrona com qui toca una panerola amb la sabata per assegurar-se que és morta.

—Robusta com el cuirassat *Missouri* —va dir en Larry—. El que és barat és car, oi? I Egon no les regala pas, aquestes preciositats, però ja veurà com després compensaran cada centau amb uns serveis fidels. Nosaltres també treballem així. Segui, germà, segui.

En Charlie Foster va seure. Va ser com si es fongués amb la poltrona. Anys de preocupacions li van desaparèixer de la cara.

«Ja està venuda.» En Carney se'n va tornar al despatx. L'abril de l'any anterior s'havia comprat una cadira nova d'executiu, i per Nadal l'havia repintat, però el pas dels anys no havien alterat gaire aquell espai. El diploma de l'escola de negocis continuava penjant del mateix clau, la fotografia signada de Lena Horne reposava al pedestal de sempre. El negoci tirava. La seva activitat paral·lela com a perista havia fet que l'Elizabeth i ell es poguessin comprar la casa de Strivers' Row i els havia tret del primer pis que havien tingut, que era estretíssim. Havia permès que la botiga s'ampliés agafant el forn del costat i els havia ajudat a superar una colla de males ratxes. Ara bé, la compra del 381 i el 383 de West 125th Street? Mèrit exclusiu de Mobles Carney. Havia comprat els dos edificis a en Giulio Bongiovanni la primera setmana del gener del 1970. Una nova dècada, plena de promeses.

Si en el moment de signar el contracte de lloguer algú li hagués dit que arribaria el dia que seria l'amo de tot allò, en Carney l'hauria enviat a pastar fang. Aquell dia se celebrava l'estrena de *Carmen Jones*, la pel·lícula, a l'hotel Theresa, una mica més avall del carrer, i era com si les llums i el soroll fossin en honor d'en Carney, que ja tenia les claus a la mà. El local no semblava gran cosa, però s'hi podien fer calés. Com que no es refiava del servei de correus, durant els primers dos anys en Carney va anar personalment a pagar el lloguer a les oficines que Salerno Properties, Inc. tenia a Fifth Avenue, com si a les dotze i un minut de la nit de l'1 al 2 de cada mes la policia hagués de

venir a esbotzar la porta per fotre totes les seves coses al carrer. Li feia l'efecte que allò de les dotze i un minut li havia passat a algun conegut seu, o potser del seu pare, però ara que gaudia d'una posició sòlida i estava ben entrat en la mitjana edat s'adonava que tot plegat eren enraonies. Gairebé segur.

En Carney va conèixer el propietari del local el dia que va anar a les oficines de la Salerno per parlar d'ampliar-lo agafant el forn del costat. Un client habitual del forn s'havia alarmat de veure'l encara tancat a les set i cinc, i després s'havia fixat en les cames que sortien de sota el taulell. Per respecte als morts, en Carney s'havia esperat tres quarts d'hora abans de preguntar pel lloguer.

En Giulio Bongiovanni delegava el tracte amb els llogaters en els seus treballadors, però ja feia temps que en Carney el tenia encuriosit. El local del 383 de West 125th Street havia estat maleït des d'abans i tot que en Bongiovanni succeís el seu pare al capdavant de la immobiliària. Dues botigues de mobles, una de roba d'home, dues sabateries i encara algun altre comerç se n'havien anat en orris poc després de signar el lloguer, i la mala sort havia perseguit els propietaris fins i tot després que buidessin el local. Tenien càncers inoïts en parts del cos que ningú havia sentit esmentar mai, divorcis que es convertien en casos d'estudi per a les futures generacions d'especialistes en dret de família i tota mena de condemnes a presidi. Un havia mort esclafat per un objecte de grans dimensions davant d'un convent de monges.

—Havia arribat el punt que em feia por llogar-lo —va dir en Bongiovanni a en Carney.

—Me'n surto prou bé —li va respondre en Carney. L'altre li va fer la clàssica mirada de «no havia vist mai un negre com tu», que no era precisament una novetat. En Carney tenia la sensació que últimament l'hi feien més sovint, en general. Les cases de menjars, les eleccions... bades un moment i tot d'una dirigeixen profitoses botigues de mobles a Harlem.